SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 136. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 19, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ЛИПНЯ 1990 Ч. 136. РІК XCVII.

У КИЄВІ ПРИВІТАЛИ ДЕКЛЯРАЦІЮ СУВЕРЕНІТЕТУ

Київ (НРУ, Л. Чугунов). — Як уже інформовано, тут в понеділок, 16-го липня, перша сесія Верховної Ради УССР XII-го скликання о 10-ій годині ранку за київським часом прийняла „Деклярацію про суверенітет України".

Овацією, підвівшись зі своїх місць, зустріли депутати це історичне рішення. З привітанням до народу України та до Верховної Ради звернулися депутати Гетьман, Лубківський, **Кравчук**. Депутат Алтунян запропонував вшанувати пам'ять усіх поляглих в боротьбі за волю України хвилиною мовчанки.

Після вшанування пам'яти поляглих слово взяв депутат Кендзьор, який зазначив, що декларація є тільки першим кроком на шляху до української держави. Депутат Заяць вніс пропозицію надати декларації силу конституційного акту. Депутат СССР Рябченко подякував депутатам ВР УССР за наполегливу працю і запропонував прийняти звернення ВР до народних депутатів СССР, обраних від України, у якому пропонується при прийнятті законів **Союзу керуватися принципами та ідеями декларації**, а також звернення до українців, які мешкають поза межами республіки. Депутат Карпенко підкреслив необхідність якнайшвидшого прийняття нових законів на базі декларації. Академік Юхновський додав, що оскільки декларація прийнята більшістю депутатів, вона може набути статус закону вже зараз.

Голова комісії з питань гласности Коцюба повідомив, що 14-15-го липня відбувся установчий з'їзд Спілки Орендарів та Підприємців України, головою якої його обрано. Депутат Коцюба оголосив звернення Спілки Орендарів та Підприємців до ВР УССР, у якому висловлено підтримку декларації про державний суверенітет України.

Сесія перейшла до формування структури державного управління УССР і розглядання кандидатур членів уряду.

Коли під час перерви народні депутати України вийшли з приміщення, то біля будинку їх зустріли тисячі людей і море квітів, вигуки „Слава", „Слава Україні!" Щасливі люди вітали не лише депутатів Демократичного Бльоку, але і І. Плюща та йому подібних.

Вечором після закінчення сесії багато депутатів вийшли на площу Жовтневої революції, де вже зібралися тисячі людей з квітами, прапорами і гаслами та транспарантами, які вітали депутатів Верховної Ради України. Тисячі людей зібралися в той самий час і на площі біля Софіївського собору в Києві з такими ж привітаннями до народних депутатів України. Понад 10,000 киян вийшли на вулиці і площі привітати це історичне рішення українського парляменту. Депутати ВР промовляли до людей, говорили, що тепер **усі вони** перебувають у стані евфорії але в них немає ілюзій. Всі розуміють, що попереду ще важка праця і важка боротьба з консервативними силами. Треба **виробити** конституцію і прийняти багато інших важливих рішень.

На закінчення всі вируши ли до пам'ятника Т. Шевченкові, де закінчилось відзначення цього великого дня в історії України.

АДУ хоче поширити допомогу Україні

Олбані, Н. Й. (В. Літинський). — На заклик СКВУ в 1988 році Американці за Демократію в Україні Інк. (раніше AHRU — FHU) була одною з перших організацій, яка почала плянову і систематичну допомогу українським патріотам і деяким організаціям в Україні. За останні неповні два роки, АДУ дала понад 9,000 дол. прямої допомоги колишнім політв'язням і особам, які через свою участь в русі національного відродження опинились в матеріяльній потребі. За цей самий період, АДУ переслала різними шляхами різного роду електронічні машини і частини до них, релігійну літературу і інші речі на понад 10,000 дол. Це все можна було зробити завдяки жертвенности українців і неукраїнців з усіх закутків Північної Америки.

Після майже дворічного періоду організація Американці за Демократію в Україні Інк., рішила поширити свою допомогову акцію і зробити її більш рівномірною. Є бажання щоб допомога йшла у всі частини України.

АДУ в основному погоджується з думками людей, які думають, що дотеперішня допомога Україні охоплює тільки деякі області, головно в Західній Україні. Натомість більшість областей України не дістає ніякої допомоги. Це відноситься головно до південних і східніх областей. Тому що ці області є найбільш зрусифіковані, вони потребують найбільше уваги.

АДУ пропонує щоб організації, відділи крайових організацій або просто люди, яким доля українського народу не є байдужою творили ініціятивні групи і зосереджували свою допомогову енергію на одній з областей. Це дасть змогу краще пізнати активістів в даній області, обставини в яких вони працюють і їхні специфічні потреби. Тоді допомога краще задовольнятиме їхні потреби і буде більш ефективною. Маючи досвід в цьому, організація АДУ готова координувати і допомагати людям і організаціям, які хочуть включитися в цю акцію.

В липні АДУ має намір звернутись листовно до всіх своїх жертводавців із закликом, щоб вони організували ініціятивні групи, метою яких буде концентруватися на одній області. АДУ має адреси деяких активістів з якими можна встановити контакт. Першим завданням повинно бути придбання „факс" машини для кожної области. Це пов'яже всі області і скоординує працю в цілій країні, головно в тих областях, які є ізольовані від центрів. Організація АДУ в Олбані готова допомогти зацікавленим особам чи групам порадою і технологією.

Зацікавлених людей проситься звертатися на таку адресу: Americans for Democracy in Ukraine, Inc., RD. 5 — Box 6, Wynantskill, N. Y. 12198.

ОБ'ЄДНАНА НІМЕЧЧИНА СТАНЕ ЧЛЕНОМ НАТО

Москва. — У понеділок, 16-го липня, у північнокавказькому місті Железноводськ відбулася спільна пресова конференція канцлера Західньої Німеччини Гельмута Коля і президента СССР Міхаїла Горбачова.

На пресовій конференції перед початком якої М. Ґорбачов багатозначно заявив журналістам, що вони можуть розраховувати на цікаві повідомлення, був проголошений спільний комунікат, який вперше офіційно закріплює за об'єднаною Німеччиною право самостійного рішення при виборі військового союзу, в який вона ввійде, або проголошення невтралітету.

Відкривши пресову конференцію, М. Ґорбачов зразу ж надав слово канцлерові Г. Колеві, який повідомив, що сторони домовилися про вироблення після об'єднання Німеччини договору про „врегулювання совєтсько-німецьких відносин надовго і в добросусідському пляні". Такий договір охоплюватиме всі ділянки: політичні відносини, економіку, справи двосторонньої безпеки, культуру, науку і техніку.

Далі Г. Коль виклав основні пункти спільного комунікату: об'єднання Німеччини охоплює Східню Німеччину, Західню Німеччину і Берлін; якщо об'єднання Німеччини здійснюється, то відповідальність чотирьох держав і їх повноваження будуть повністю скасовані; об'єднана Німеччина здійснює свій необмежений суверенітет, може вільно і самостійно вирішувати, до яких союзів і бльоків їй належати.

Канцлер Коль додав, що об'єднана Німеччина стане членом НАТО і висловив впевненість, що це відповідає думці уряду Східньої Німеччини.

Об'єднана Німеччина укладе зі Совєтським Союзом двосторонній договір про виведення військ зі Східньої Німеччини. Це виведення відбудеться протягом трьох-чотирьох років.

Приблизно в той же період відбудеться і значне скорочення німецької армії — як бундесверу, так і народної армії Східньої Німеччини, загальна кількість яких перевищує 600,000 осіб. До часу закінчення виведення совєтських військ зі Східньої Німеччини в армії об'єднаної Німеччини залишиться не більше 370,000 вояків і старшин.

Виступаючи вслід за Колем, М. Ґорбачов заявив, що світ відходить з однієї епохи розвитку міжнародних відносин в іншу — в епоху тривалого мирного періоду. За словами Горбачова, структури НАТО не повинні розповсюджуватися на територію колишньої Східньої Німеччини. Президент СССР також висловив надію на те, що і після виведення совєтських військ на цій території не появиться нуклеарна зброя або чужинецьке військо.

МОСКВА НЕ ПОДАЛА ПОДРОБИЦЬ УГОДИ З Г. КОЛЕМ

Москва. — Як повідомляє кореспондент пресового аґентства АП Енн Імс, совєтські засоби масової інформації настільки уривчасто висвітлювали переговори між Міхаїлом Ґорбачовим і канцлером Західньої Німеччини Гельмутом Колем, що більшість громадян СССР не знають головного їх результату — згоди Москви на членство об'єднаної Німеччини в НАТО.

Не зважаючи на те, що цензура офіційно скасована, більшість газет обмежилася передрукуванням кореспонденції аґентства ТАСС, яке повідомило, що Ґорбачов і Коль домовилися про скорочення кількости військ майбутньої єдиної Німеччини, але не згадало про згоду Совєтського Союзу на її членство в НАТО. Вийняток становить газета „Ізвестія", яка крім повідомлення ТАСС надрукувала репортаж свого берлінського кореспондента під заголовком „Дорога до об'єднання відкрита". Кореспондент навів слова Г. Коля про те, що Німеччина дістане право самостійно вирішувати, до якого бльоку вона буде належати.

Ті ж слова Коля процитувало московське радіо на англійській мові, додавши, що цим бльоком, очевидно, буде НАТО. Совєтська телевізія вела пряму передачу зі спільної пресової конференції Ґорбачова і Коля, однак вечірні випуски новинок були не більш інформативними, ніж ранкові газети. Диктори повідомили, що про результати переговорів між двома лідерами говорилося на пресовій конференції, про яку повідомлялося раніше, але не повторили головного пункту досягнутої домовлености, а саме того, що Москва не заперечувала, як це було раніше, проти членства Німеччини в НАТО, і перейшли до інших новин дня. Крім запланованого скорочення німецької армії, офіційні коментарі виділяли слова про майбутній пакт про ненапад, який укладе НАТО і Варшавський Пакт.

Після повернення з СССР Г. Коль, міністер закордонних справ Західньої Німеччини Ганс-Дітріх Ґеншер і міністер фінансів Тео Вайґель в один голос заявили, що хоч сторони погодилися розвивати економічне співробітництво, Західня Німеччина не дала Ґорбачову конкретних обіцянок з приводу економічної допомоги Москві. Як висловився Т. Вайґель, совєти не висунули німцям ніякого „рахунку" за свою згоду на вступ об'єднаної Німеччини в НАТО.

„Об'єднана Німеччина дістане повний суверенітет" — зауважив Ґорбачов на спільній пресовій конференції.

Совєтський президент визнав за Німеччиною право розміщувати війська на території колишньої Східньої Німеччини після того, як звідти будуть виведені совєтські війська, що повинно відбутися протягом трьох-чотирьох років.

Нюйоркчани читали про суверенітет України

Ню Йорк. — Ранком у вівторок, 17-го липня, в найбільше відомому місці Ню Йорку, на славному Таймс Сквері, появився великий напис на наріжному будинку, де завжди подають останні вістки, такого змісту: „Україна проголосила суверенітет — це один крок від незалежности".

Цей напис, який постійно повторюється щокілька хвилин, звернув увагу усіх нюйоркчан, що проїздять автами, автобусами чи ідуть до своїх зайнять праці.

Це здається вперше, що події в Україні дісталися на це найбільш популярне та відоме дослівно в цілому світі місце.

Того ж дня появилися в щоденній нюйоркській пресі обширні вістки про декларацію Верховної Ради УССР з 16-го липня.

На Союзівці продовжується 37-ий вакаційний сезон

Союзівка. — Минулої суботи, 14-го липня, у серії мистецьких програм на Союзівці в просторій охолодженій залі „Веселки" виступив вокальний ансамбль „Черемшина" з Монтреалю, Канада. Слухачі мали змогу насолоджуватися щирим дзвінким співом молодих українських співаків в яскравих народних строях, які з любов'ю і захопленням всеціло віддавалися мистецтву української пісні.

Ансамбль був заснований в 1977 році. Він складається з чотирьох осіб — це Надія Цвіткова (сопрано), Клявдія Мельник (1-ий альт), Лідія Рудич (2-ий альт) і Марко Беднарчик (ґітарист). В репертуарі ансамблю — сучасні твори і українські пісні. Молоді мистці виступали в Канаді, З'єднаних Стейтах Америки, в Південній Америці, а також мають запрошення виступити в Україні і деяких країнах Европи.

„Черемшина" брала участь в численних концертах, виступала на фестивалях, а також випустила чотири платівки.

Програмою вечора провадила Галина Колесса, яка звернула особливу увагу всіх присутніх на необхідність негайної допомоги багатостраждальній Україні. В зв'язку з цим вона ще раз розповіла про створення УНСоюзом мільйонового Фонду Відродження України і звернулася до слухачів з проханням повертати їх дивідендові чеки до УНС, додаючи при цьому, по змозі, ще й свої добровільні пожертви.

Під час програми Г. Колесса представила присутніх членів Головного Уряду УНСоюзу: головного секретаря Володимира Сохана з дружиною, головного радного і колишнього довголітнього управителя Союзівки Володимира Кваса, управителя оселі Івана Флиса, мол., а також секретарів УНСоюзу. Короткий зміст програми в англійській мові передала Наталія Олинець.

Після мистецької програми, в 10-ій год. вечора в цій же залі „Веселки" відбулася забава під звуки оркестри „Кристаль".

Гості весело і приємно провели час на Союзівці, зустрічаючи своїх давніх приятелів і знаходячи нових друзів.

В суботу і неділю у вестибюлі „Гостинниці" Союзівки відбулася виставка — продаж творів Віталія Литвина, а в бібліотеці — виставка фотографій Денис Стахова.

У суботу, 21-го липня, у мистецькій програмі виступлять сопрано Святослав Качарай і вокаліст Гриновець. Акомпаньятор — Михайло Лев. До танців після програми приграватиме оркестра Союзівки.

Відбулись наради керівників департаментів з членами Екзекутивного Комітету УНС

Джерзі Сити, Н.Дж. — У понеділок, 9-го липня, новообраний головний предсідник Українського Народного Союзу Уляна Дячук скликала зустріч з керівниками департаментів цієї найбільшої і найстаршої братської установи у вільному світі.

В нараді брали участь: головний предсідник У. Дячук, головний касир Олександер Блаґітка, головний редактор щоденника „Свобода" Зенон Снилик, головний редактор „Українського Тижневика" Рома Гадзевич, керівник вашінґтонського інформаційного бюра УНС і головний радний Евген Іванців і управитель Союзівки, культурно-відпочинкової оселі УНС в Кетскильських горах, Іван Флис, мол. Головний секретар УНС Володимир Сохан був в тому часі на вакаціях і тому не міг взяти участи в нарадах.

Під час зустрічі керівників департаментів з членами Екзекутивного Комітету (сидять, зліва): головний предсідник УНС У. Дячук, головний редактор „Українського Тижневика" Р. Гадзевич; стоять: головний касир О. Благіткак, головний редактор „Свободи" З. Снилик, керівник інформаційного бюра у Вашінґтоні Е. Іванців і управитель Союзівки І. Флис мол.

(фото: ред. М. Коломиєць)

На протязі двох годин присутні обговорили цілий ряд справ і проблем від розв'язки яких залежить дальше поліпшення праці в департаментах і зміцнення авторитету УНСоюзу у громадах. У. Дячук висловила своє довір'я до професійних керівників відділів і заявила, що вона особисто і Екзекутивний Комітет УНС готові кожної хвилини допомогти і порадити, як зайде така потреба, щоб пожвавити працю усіх департаментів напередодні 100-річчя УНС, яке наближається. Крім того вона підкреслила важливість конструктивної співпраці між Екзекутивою і поодинокими департаментами, без якої не можливі більші осяги.

Кожний з присутніх висловив свою думку про проблеми у своєму департаменті і про загальногромадські та політичні справи. Союз, на їхню думку, є провідною українською установою і, як такий, має право і обов'язок займати становище до всіх справ пов'язаних з відродженням України і працею діяспори. Члени Екзекутивного Комітету і керівники департаментів погодились, що Фонд Відродження України — УНС, який був покликаний до

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ закуп японцями американських підприємств дуже гостро зріс, натомість американські придбання в Японії дальше залишилися малими. Хоча японським закупам в Америці присвячується найбільше уваги, слід підкреслити, що японці не є головними покупцями американських підприємств і нерухомостей. Тут перед ведуть англійські та французькі підприємства зі закупами на суму 7.9 біл. дол. і 5.7 біл. дол. Японія була на третьому місці, бо придбала американських підприємств і нерухомостей на суму 3.8 біл. дол. Крім вище згаданих країн, Італія, Тайван і Багрейн знаходяться серед першунів, які закуповують підприємства та нерухомості в ЗСА.

СИЛЬНИЙ ЗЕМЛЕТРУС навістив Філіппіни в пополудневих годинах у понеділок, 16-го липня, що його силу на скалі Ріхтера зареєстровано 7.7 та наслідком якого було досі занотовано 127 жертв, серед них 47 дітей в одній школі. Незлічиме число осіб, були поранені, а ще сотні інших залишилися під розвалинами, тому офіційні чинники висловлюють свої побоювання, що число жертв напевно збільшиться. Тремтіння після основного землетрусу спричинило велику руїну в містечках і містах на острові Люзон, включно зі столицею країни Манілею.

ПРЕЗИДЕНТ СИРІЇ Гафез ель Ассад на закінчення своєї поїздки до Єгипту, першої за 13 років, в основному погодився підтримати Єгипет у його намаганнях полагодити 40-літній арабсько-ізраїльський конфлікт і довести до мирного розв'язання проблеми. Ці відвідини в арабському світі вважаються дуже замітними в заходах до арабської єдности. На пресовій конференції в Александрії у присутності господаря, президента Єгипту Госні Мубарака, Гафез аль Ассад заявив, що „ми є готові включитися у мирові переговори, але це залежатиме від обставин, що відносяться до інших частин оспорюючих територій".

У ГАВАНІ ДРАМАТИЗМУ набирає справа 12-ох кубинських втікачів у чехо-словацькій амбасаді, зокрема після того, як частина кубинських втікачів вирішили взяти у закладники п'ятьох кубинців і таке ж число чехо-словацьких дипломатів. Але по п'ятьох годинах вони звільнили чехо-словацьких дипломатів без жодних пошкоджень, а поміж ними Жданека Смаковського, стажевого дипломата, що саме приїхав минулої суботи, щоби злагіднити напружену ситуацію, що виникла з кубинськими властями у наслідок надання притулку тим втікачам. Досі кубинські власті не дали жодної офіційної заяви в цій справі, але президент Фідель Кастро гостро скритикував чехо-словацьку амбасаду за те, що дала притулок втікачам і заявив знову, що Куба не буде вести жодних переговорів у справі виїзду тих втікачів з Куби. У вівторок розсварені 12 кубинців віддались в руки поліції.

РУМУНСЬКІ ВЛАСТІ у місцевості Сібю поставили перед військовий суд Ніку Чаушеску, наймолодшого сина колишнього комуністичного диктатора Ніколае Чаушеску, обвинувачуючи його в злочинах проти румунського народу. Одначе на судових зізнаннях шеф тайної поліції генерал-полковник Юліян Влад заявив, що молодий Чаушеску не погоджувався з наказом батька та ніколи не вимагав війська для здушення протестів під час революції минулого грудня.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ Націй звітує, що до цієї пори Південна Африка виповнила тільки одну із п'яти вимог потрібних для того, щоби створити відповідну атмосферу для переговорів про знесення апартеїду. Цією одною вимогою є надання політичної свободи Національному африканському конґресові та іншим політичним угрупуванням, одначе не виконала інших вимог: звільнення всіх політичних в'язнів, відтягнення війська з селищ чорних громадян, усунення репресивних законів і припинення політичних розправ і страт.

На Союзівці виступить українська піяністка з Праги

Союзівка. — Тут в неділю, 22-го липня о год. 8-ій вечора відбудеться концерт молодої піяністки зі Львова Квітослави Білинської-Жумар.

Квітослава народилася у Львові 1961 року. Вчилася у Львівській спеціяльній музичній школі ім. С. Крушельницької. Будучи наймолодшою учасницею отримала друге місце на конкурсі піяністів імені Миколи Лисенка, що є одним з найбільш відомих в Україні. У 1982 році закінчила навчання у Львівській Консерваторії. Свій перший концерт зі симфонічною оркестрою виконала у філярмонії у Львові, маючи 11 років. Щороку виступала зі сольовими речиталями і з оркестрою.

У 1985 році після одруження переїхала до Праги, де поступила в аспірантуру в Академії музичних мистецтв. За цей період отримала багато нагород на міжнародних конкурсах, а саме: 1987 рік — друге місце, конкурс Міністерства культури в Чехо-Словаччині; 1986 рік — диплом фіналістки в Кельні, Німеччина; 1988 рік — диплом міжнародного конкурсу „Празька весна" в Чехо-Словаччині; 1989 рік — четверте місце, міжнародний конкурс в Марсалі, Італія; 1989 рік — четверте місце, міжнародний конкурс в Сараґозі, Еспанія.

До ЗСА завітала вперше минулого року, беручи участь в міжнародному конкурсі в Сінсіннаті, Огайо. Це був перший випадок, щоб українка зі Львова добилася третього місця на міжнародному конкурсі в Америці. Кілька місяців пізніше відвідала ЗСА знову на запрошення управи конкурсу з концертами та виступами в радіо.

В АМЕРИЦІ

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА зформування федерального бюджету Ричард Дарман заявив у понеділок, 16-го липня, на пресовій конференції в Білому Домі, що якщо не будуть вжиті заходи щодо зменшення дефіциту, то в 1991 фіскальному році він досягне 168,8 біл. дол., не враховуючи виплати вкладникам збанкрутованих щадничо-позичкових банків. Якщо врахувати ці виплати, дефіцит збільшиться до 231,4 біл. дол. Разом з Р.Дарманом перед журналістами виступив секретар фінансів Ніколас Брейді, який пояснив причину різкого розходження передбачень бюджетного дефіциту Білим Домом в січні цього року від теперішніх підрахунків. Це викликано, по-перше, зменшенням росту виробництва, та, по-друге, крахом щадничо-позичкових банків. Через зменшення темпів виробництва зменшились вплив з податків приватних підприємств до державного скарбу. Що стосується банків, то держава забезпечує вклади до 100,000 дол. та що б не сталося повинна виплатити їх вкладникам. Як відомо, закон про збалянсований бюджет вимагає, щоб дефіцит у 1991 році не перевищував 64 біл. дол. Якщо цього не вдасться досягнути шляхом зменшення витрат, то згідно з цим же законом, фінансування переважної більшости програм буде автоматично зменшене.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ комунікації збирається зменшити на протязі трьох років на 50 відсотків вартість міжнародних телефонічних розмов. Комісія прийшла до висновку, що комунікаційні монополії зарубіжних країн штучно втримують високі ціни, не зважаючи на технологічні досягнення. Телефонічне автоматичне сполучення з переважною більшістю країн зменшило вартість телекомунікації. Згідно з програмою американська ґенція у співпраці з іноземними телефонічними компаніями намагатиметься зменшити вартість телекомунікаційних послуг. Ці заходи наштовхуються на опозицію зі сторони влади інших країн, які високою вартістю міжнародних телефонічних розмов субсидують внутрішні телекомунікаційні послуги.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Несподіванка Міхаїла Ґорбачова

За останніх півтора року ми вже навчилися — нічому не дивуватися. Минулий рік був роком несподіванок і їхній цикл ще далеко не закінчився. Останнє, чого люди не сподівалися, це пристойна і розумна промова Міхаїла Ґорбачова на 28-му З'їзді Компартії СССР у Москві у вівторок, 10-го липня 1990 р. Московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Билл Келлер, мабуть, теж був здивований: у своїх першорядних звідомленнях він ставився досить критично до того совєтського лідера, а з його допису у „Ню Йорк Таймсі" з 11-го липня віє щонайменше щирим признанням. Виходить, що Ґорбачов відхилився від своєї манери говорити вихилясами і залишати собі відкриту хвіртку для можливої зміни становища. Виступив виразно, як речник лібералізму, наче переліцитовуючись з Борисом Єльциним. Різко критикував партійних консерватистів, закликаючи їх, щоб „припинили вживати авторитарні методи". Твердив, що слабість Компартії у тому, що вона не йшла з духом часу. Коли вже раніше Ґорбачов говорив про демократію, то тепер чи не вперше виразно заявився за демократизацію режиму і за перехід з контрольованої марксистської системи на систему вільного ринку.

Це була виборча промова й вона осягнула свою ціль, бо Ґорбачов отримав 3,411 голосів, як єдиний поважний кандидат на пост генерального секретаря Компартії СССР. 501 голос упав на маловідомого делеґата з вугільного басейну, 615 голосів були розпорошені. Найважливішим моментом отих виборів і голосування була повна програна відомого лідера крайнього правого крила Компартії, Ігора Лігачова. Після того, як він сам недвозначно просився, щоби вибрати його на якийсь поважний партійно-державний пост — він кандидував на пост заступника генсека Компартії. Ґорбачов раніше натякав, що він може зректися становища генерального секретаря Компартії — тепер прийняв той вибір, але заскочив своїх однопартійців заявою, що треба створити пост заступника генсека і на той пост зразу запропонував Володимира Івашка, президента, колишнього генсека Компартії України, який був наступником Володимира Щербицького. Івашко є ніби членом партійної „середини", — Господь знає, що це значить у практиці. Лігачов програв до Івашка і його кар'єра мабуть, закінчена. Найбільша перемога Ґорбачова не в тому, що він бодай частинно відзискав своїм виступом популярність у партії, але що не допустив до, здавалося, неминучого розколу у партії. З первісного ходу З'їзду виходило, що більшість мають „праві" і що тому ліберальна меншина виступить з партії і прийме якусь нову назву. Коли ж Ґорбачов довго і палко промовляв по ліберально-демократичній лінії — не було глузду лібералам з табору Бориса Єльцина і Анатоля Собчака (з Ленінграду) виступати з партії чи розколювати її. Тільки сам Єльцин зголосив свій виступ із партії, мотивуючи це тим, що він, як президент Російської Республіки не може репрезентувати тільки одну партію.

Які політичні наслідки такої перемоги Ґорбачова і чи такий зворот на З'їзді Компартії корисний чи шкідливий для України? На найближчу майбутність вона, мабуть, скріпить позицію Ґорбачова в очах Заходу і запевнить Ґорбачову його керівну позицію в СССР. Західньонімецький канцлер Гельмут Коль, який з усіх західніх лідерів найбільше бажав собі перемоги Ґорбачова — буде вдоволений. Він боявся, щоб на місце Ґорбачова не прийшов хтось, з ким буде куди труднійше договоритися у незакінченому ще процесі з'єднання двох частин Німеччини, бо СССР має все ще право „контролю" над Німеччиною за Потсдамським договором з 1945 року. Можливо, що тепер СССР зможе легше дістати фінансову допомогу від Заходу — якщо відмовиться від дальшого субвенціонування Куби Фіделя Кастра.

Кар'єра Володимира Івашка не цікавить український визвольний рух. Івашко зрікся посту генсека і президента УССР. Сумнівно, чи підвищення Івашка на партійній драбині змінить ролю КҐБ в Україні, найбільшого ворога українського національного руху. Можливо, що перемога Ґорбачова на З'їзді Компартії віддалила процес розпаду імперії. Україні це не зашкодить, бо вона потребує ще часу для скинення з себе решток намулу довготривалої неволі. Центр проблеми знову пересувається з політичної на економічну площину. Легше було Ґорбачову виграти на З'їзді Компартії, як виграти бій з економічною кризою і партійним хаосом, який ще не закінчився.

Михайло Кучер

„ДІТИ — НАША БУДУЧНІСТЬ"

I.

Совєтська преса за так зв. перебудови багато пише про життя і смертність дітей. „Совєтська Киргизія" багато уваги присвятила літом 1989 року проблемам дитячої смертности. Відповідну статтю — чи статті — написала завідуюча відділом акушерства і педіятрії. „Рівень дитячої смертности — пише газета — залишається високим. 1988 року померло 3.68 відс. народжених, а за перших п'ять місяців 1989 року — 3.29 відс. Якщо відсотки перевести на абсолютні цифри, то стає лячно — 5,000 дітей померло в першому році життя протягом одного року.

Діти гинуть також за періоду вагітности матері і родів, із-за захворінь матері — 1,159. Високою є смертність дітей за другого року життя протягом 1988 року — 1,708.

Причини смертности треба шукати в поганих побутових умовах. Особливо висока смертність дітей по селах. Газета пише як живуть люди в селах Киргизії. У сільських крамницях нема основних продуктів харчування — крупи, цукру, рослинної олії. Нема, як правило, здорової води до пиття, тому високе захворіння вірусним гепатитом, кишковою інфекцією, черевним тифом. Нема де викупатися дорослим і навіть нормально викупатися. Серед населення велика завошивленість.

„Аргументи і факти" ч. 28 доповнюють макабричну картину Киргизії 1987 року в СССР померло 124.2 тисяч дітей у віці до одного року життя, себто 2,5 відс. усіх народжень. А сама висока смертність дітей завважується у республіках Середньої Азії-Туркменії — 5.6 відс.; Таджикистані — 4,9 відс.; Узбекистані — 4.6 відс.

Та ж „Совєтська Киргизія" далі пише про долю дітей, які вижили. З року в рік кількість немовлят, яких матері залишають у дитячих будинках чи притулках побільшується. Причини — матері-одиночки (совєтський сленг). — жінки-матері без легальних чоловіків. Такі жінки-матері дуже бідують і, звичайно, не мають де мешкати. Залишених на призволяще немовлят влада віддає до дитячих притулків. Журнал „Знамя юности" оповідає, що таких дітей у притулках чекає систематичне биття) російська порка-пороть карати на тілі), вихователями, вишукана зневага дитини дорослими чи старшими віком дітьми. Часто буває, що така беззахисна дитина є об'єктом ненормальних еротичних нахилів т. зв. вихователів чи вихователки.

Доля совєтської дитини трагічна навіть тоді, коли вона має і матір і батька. Автор у цьому ж „Знамени юности" пише про дані опитуваних 7,000 дітей в 15 містах. Більшість дітей сказала, що батьки їх щоденно б'ють, вважаючи це методою виховання. На першому місці биття, навіть шмагання, російське „порка" — 85 відс. Діти оповіли, що їх силою ставлять на коліна на горох, на биту цеглу, на сіль. Звичайно б'ють дітей за погану оцінку в школі.

У дитячому клінічному шпиталі ч. 1 Москви приймають на огляд 2,000 дітей річно, і 1 відс. таких дітей має тяжкі тілесні ушкодження, нанесені батьками.

Хто ж ті батьки? — питає журнал — алькоголіки, побутові злочинці, сексуально ненормальні, люди низької культури, „люмпен -пролетаріят"? Ні, ті люди розумової праці — інженери, книговоди, вчителі, вихователі. Вчителів нараховано 68 відс.

Газета „Правда Востока" писала літом 1989 року про вигоду дешевої дитячої праці на плянтаціях картоплі, бавовни, тютюну, на виноградниках. Цю тему навіть підхопила „Правда" і вжила її (тему) для цілого СССР — від Молдавії до Середньої Азії. „Правда Востока" писала про дитячу працю сім-вісім годин на добу під гарячим сонцем півдня. А опісля такі діти були на відпочинкових літніх вакаціях.

„Известія" писали про працю дітей кожного віку в часі шкільної науки — місяці травень-червень-липень-серпень. Діти працювали по вісім-десять годин на добу. Хто з дітей не виконував норму — карали неможливих вимиття в лазні. Батьків дітей, які відмовлялися їхати до праці на полі, лаяли на зборах нецензурними словами. В праці в колгоспах — а це міські діти, незвиклі до сільської праці, ночують в стайнях в корівниках, у звичайних хлівах. Часто по сплячих дітях бігають щурі.

Окрема дуже важлива і відповідальна тема — це діти-алькоголіки. Газета „Совєтська Білорусія" з липня 1989 року описує такий типовий випадок. Батько алькоголік, жінка-мати розводиться. Хлопчик росте з мамою і п'є. Хлопчика — п'яну дитину — часто п'яного приводять у міліцію. Комісія в справах з малолітніми звичайно накладає грошову кару на матір. Справою зацікавились журналісти і виявили жорстокість і деспотизм вчителів у школі. Звичайно, вчителі б'ють дітей, а дитину алькоголіка посилають в наркологічний шпиталь і провадять з ними „виховуючі" розмови, лякають і погрожують.

Газета „Совєтський спорт" писала про підлітків у спортових клюбах, які контролює організована злочинність. Там виховують фізично і морально молодих ракетирів. Батьки просто трясуться від страху за долю дитини і платять вимогу до 300 карбованців, щоб їх дитину не чіпали і не затягли в т. зв. моталку. Моталками в СССР називають підпільні спортові клюби для „вирощування м'язів".

„Совєтський спорт" оповідає і про інше небезпечне явище серед молоді — т. зв. „Любери". Це півдиківські об'єднання молоді з залізною дисципліною і з добрим озброєнням, револьверами, автоматичною зброєю, з автами. Вони грабують учнів середніх шкіл. Є жіночі „люберки", які в основному займаються здобуванням грабунками і змушують гарних дівчат і молодих жінок до проституції, з чого мають прибуток.

Закінчення буде.

Микола Руденко

Лист в Україну

Сьогодні національно-політичне становище в Україні нагадує пору року, яку ми бачимо на українських землях десь наприкінці березня та в перщій декаді квітня. Це та пора, коли подекуди сніг уже зійшов, зазеленіли нагріті сонцем прогалини, поміж безлистими деревами зацвіли синьоокі проліски. У розмерзлому ґрунті від зимового сну прокинулося коріння, у травах і деревах завирували соки.

Та покищо весна ступила на українську землю лишень однією ногою — друга нога загрузла десь у північних снігах. Зима забула, що вона не вічна — розмовляє з весною казенним голосом деспотичної володарки. Але ж коріння трав і дерев добре знає, що земля вже готова до свободи й творчости. Сніг ще може впасти й мороз може вдарити, це правда. Та їм над весняним світом царювати недовго...

Даруйте, дорогі земляки, що я вдався до розгорнутої метафори, але саме так я бачу сьогоднішню Україну. В західніх областях людські обличчя осяяні радістю перемоги: влада в місцевих Радах перейшла до народних рук. Львівська область майже повністю звільнилася від комуністичної криги, синьо-жовті прапори здобули право офіційної символіки. Львівська Обласна Рада у своїй Відозві до народу оголосила свою область „своєрідним островом свободи". Більше того: у Відозві сказано, що Львівщина стане „місцем вироблення механізмів і принципів здійснення одвічної мрії нашого народу про незалежну, демократичну Українську Державу".

В тому разі, якщо партапаратчики не дозволять львів'янам очолити українську весну, вони, львівські смільчаки, звернуться по допомогу до всього українського народу. Саме так це й сказано у Відозві Першої сесії Львівської обласної ради: „Тоді ми звернемося за активною підтримкою безпосередньо до народу всієї України. Бо втратити наданий нам вперше за десятиліття історичний шанс ми не маємо права. Історія нам з вами цього не простить".

Мабуть, не обов'язково робити таємницю з того, що в цій Відозві ми легко впізнаємо розпечене в горнилі української правди перо Вячеслава Чорновола. Того Чорновола, який з козацькою відвагою кривив нервів Щербицькому: Забирайтесь геть! — і скоїлося диво: Щербицького й справді не стало. Бо це був голос самого народу, а голос народний — то є голос Божий.

І вже не було жодного дива для нас, коли не хтось інший, а саме Чорновіл виявився головою Львівської обласної ради. А проте я можу уявити шок, який скував мозок Івашка та його команди.

Звісно, вони добре знали, що від Чорновола нічого іншого й ждати не можна. Та все ж відозва Львівської обласної ради видалася їм чимось таким страшним, що можна порівняти лише з кінцем світу, який називав себе комуністичним. Проте світ сталіністів іще не звик до думки, що він уже лишився в минулому — він іще прагне якось зачепитися за воза історії. А якщо зачепитися не вдасться — встромити деблу ломаку в колесо.

„Літературна Україна" з 19-го квітня цього року оприлюднила Заяву ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради та Ради Міністрів УССР. Заява, власне, підбиває підсумки березневих виборів до місцевих рад, але ж послухайте, як сумно звучить голос колись усемогутніх зверхників республіки, що, по суті, опинилися в минулому. Цитую:

„Останнім часом у Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській областях певні політичні сили, забезпечивши собі в деяких містах і районах більшість на виборах до місцевих Рад, почали відкрито здійснювати свої амбіційні наміри"...

Ви чуєте, люди добрі? Воля народу — для Івашка та його оточення всього тільки „амбіційні наміри". Але давайте прослухаємо, що саме так дратує колишніх можновладців. Цитую далі: „Під гаслом відродження національної свідомості ведеться розгнуздана націоналістична пропаганда..."

Розумієте: не яканебудь, а саме „розгнуздана". Іще вчора український народ був надійно загнузданий, віжки перебували в руках Івашкового попередника — Володимира Щербицького. О-о, то був порядок! Імперський батіг аж свистів над Україною. А тепер український народ відкинув комуністичні шори, віжки вислизнули із рук партапарату — аж же тут не забідкатись цекістам і чекістам?...

Далі я не хочу стомлювати вас, дорогі земляки, довгими цитатами із цього присмеркового документу. Він присмерковий тому, що скінчився день для комуністичної олігархії, настав їхній вечір. Все в цій заяві витримано в стилі сусловсько-брежнєвської фразеології — іншої мови в Івашкових прибічників взагалі немає. То не звертаймо уваги на фразу — спробуємо проаналізувати суть урядової Заяви.

Що ж саме не влаштовує її авторів? Передусім, звичайно, „широкомасштабна дискредитація Комуністичної партії".

Так у Заяві називається критика на адресу комуністів. Що вона широкомаштабна — цілком справедливо: якою ж іще їй бути, раз вона всенародна? Народ

(Закінчення на стор. 4)

Анна-Галя Горбач

ДОВКОЛА ПЕРСПЕКТИВ ВИХОДУ УКРАЇНИ В СВІТ

II.

Одне з найважливіших завдань, яке слід розгорнути в Україні, це не тільки інтенсивні курси українистики для наукового славістичного доросту західніх країн, але також виховання власних германістів, англістів, романістів, скандинавістів, які повинні б дістати можливість студій і перебування за кордоном. Вони повинні не тільки вивчити досконало дану мову, але працювати і публікувати свої розвідки за кордоном, чим привернуть увагу фахового світу на стан даної науки в Україні. Саме публікації не тільки у власних журналах — і там вони очевидно потрібні, — але в закордонних щойно відкриють нашій науці вікно у західній науковий світ.

Скаржитися, що в контексті світової літератури наш голос нечутний — це замало. Це місце не завойовується ні виступом перед Міжнародним Пен-клюбом із твердженням, мовляв, наш нарід і культура просто виводяться з трипільської, а наша мова, якою вже дехто не хоче говорити, а ще важче нею писати, найміломузичніша в світі. Серед культурних діячів західніх народів усякі подібні натяки викликають хіба лише сміх або ремінісценції про „тисячолітній райх", який ганебно скінчився після 13-ти років! Ніхто тут не хвалиться якимось минулим, а живе сучасністю. Кажучи минулим — люди сприймають як дешеву замінку, щоб закрити сучасну порожнечу.

Врешті слід простежити на підставі листування чи Івана Франка, Осипа Маковея, Ольги Кобилянської та інших діячів початку нашого століття з редакторами німецькомовних журналів, лексиконів, збірників, скільки труду вони вклали для розповсюдження української літератури серед німецького світу. Вони бо і передплачували німецькомовні фахові чи літературні публікації, знали чим світ цікавиться, що пишуть і читають інші, і могли піднести для чужого читача твори з рідної літератури. Теоретично такі питання не розв'язують. Цю працю доведеться розпочати наново. Західні літературні, суспільно-політичні чи дані фахові журнали повинні стати приступними також нашим науковцям в оригіналі, а не в російських перекладах чи виборах, бо тільки так українські культурні сили зможуть включитися у діялог з чужим науковим і культурним світом. Після 72-ох років ізоляції наших східних земель та 45 Західньої України тільки зв'язок зі західним культурним і науковим світом допоможе перебороти бар'єру, щоб переступити пороги до спільного західньо-европейського дому, різні двері якого вже давно широко відчинені. В цьому спільному домі культури й науки, однак, шанують тільки солідну працю і скромність, для національної бутафорії чи бомбастики тут місця немає.

При виступі одного відвідувача з України, що говорив розумно про сучасні суспільно-політичні процеси в Совєтському Союзі та приналежність України до Західньої Европи, сказала йому німка-слухачка: „Дорогі, якщо Ви хочете належати до Европи, то Ви, як інтелігент, вивчіть бодай одну західньоєвропейську мову, бо як ми інакше зможемо порозумітися?"

Накінець слід, однак, сказати й дещо позитивного. Справа української культури на Заході аж так ненадійно не стоїть, принаймнеше для німецького читача можна назвати цілу низку наукових монографій чи розвідок та статтей по наукових журналах до української тематики. У різних великих літературних лексиконах-енциклопедіях наймолодшого покоління 80-их років знайдемо і загальні огляди про українську літературу, окремі статті про українських авторів чи визначні твори нашої літератури. При німецьких університетах виходять наукові серії, які містять праці чи передруки українистичних творів, на полицях бібліотек стоять антології української прози, вибрані твори того чи іншого письменника чи поета, українські казки. Не можна однак очікувати, що автори, видавці чи перекладачі цих видань, які можна розшукати в каталогах університетських чи публічних бібліотек, станутъ як цуцики на задні лапки і попросять добродіїв з Києва, щоб їх похвалили за їхню роботу. Ця робота є індивідуальним причинком різних людей, — чужинців чи українців, — що працюють за велінням власної совісти, яких Бог оберіг, за словами Петра Кононенка „від затемнення свідомости чи совісти"... Чужий світ знає ціну їхньої праці й вони займають в ньому належне місце.

Ліда Палій

НА ПОЛТАВЩИНІ ВЖЕ ТАКОЖ ВЕСНА

(Нотатки із Шевченківського святкування 18-22-го травня 1990 року)

III.

Біля Шевченкового дуба

По полудні письменницька братія роз'їхалася хто куди, одні на відкриття виставки картин „Мальовнича Україна", інша на свято народної творчости, а ще інші на свято вулиці і провулка Т. Шевченка. Мені попало взяти участь у святкуванні біля 129-літнього дуба, який полтавчани посадили в день перенесення тіла Кобзаря з Петрограду в Україну. Зібралося там кілька старших жінок і молодь в народних одягах, які робили враження незацікавлених, наче б виконували ще один нудний обов'язок. О. Лисенко, правнук Шевченкового брата Йосифа, оповідав про те, що переказував йому його дідо, Шевченків хрещеник. Це людина літня, обвішана медалями з війни й було враження, що він вже не вперше говорив на цю тему, робив це, однак, з замилуванням і гордістю.

Проголошували „заплановані" стереотипні промови, аж доки не виступив Є. Дудар і не сказав, що надто багато в місті пам'яток сатрапа Петра I. Поет львів'янин І. Гущак відчитав відважного патріотичного вірша. Казах Боджигітов оповів про те, що в його місті Форт-Шевченко шанують пам'ять Кобзаря, та, що приймаючі щодесятого хлопчика звуть там Тарасом. Цей гість роздав нам шість гілок із Шевченкової верби і ми їх посадили біля дуба. Пікпувалися нами обіцяли учні агрономної школи. Маю надію, що колись ще зможу поїхати в Полтаву й побачити чи „моє" деревце росте.

Співоче поле Марусі Чурай

Вечір був холодний, а все ж таки на величавий стадіон, названий „Співочим полем Марусі Чурай", зійшлося багато глядачів. На ярусах чаші амфітеатру мерехтіла кількатисячна маса слухачів, музик і танцюристів у народних одягах. Святкування відкрив В. Коломисць, перший секретар Спілки Письменників України. Говорив про національну свідомість, про Шевченка — символа боротьби за життя без пут, та борця за людську й національну гідність. Закликав: „Люди! Не даймо зімкнути вуста великої нашої Матері, не даймо остаточно покласти її в домовину..." Поет з Мадярщини прочитав „Заповіт" своєю мовою, промовляв і професор пекінського університету. Все те було переплетене виступами народних колективів Полтавщини, хорів і танцювальних груп. З великою насолодою слухали ми спів визначної співачки, солістки Раїси Кириченко. Знаменитий рецитатор зі Львова С. Максимчук читав уривки поеми Франка „Великі роковини", яка через свій зміст не ввійшла до 50-томної збірки його творів в Україні. Поему закінчив словами: „Довго нас доля жерла. Далі наруга жре, та ми крикнім — „Ще невмерла і не вмре!" Ці слова публіка прийняла гучними оплесками, похитувалися два, чи три жовто-блакитні прапори, принесені на стадіон.

Концерт тривав понад дві години й закінчився могутнім „Заповітом", співаним тисячами голосів,

Під кінець крізь хмари пробилося сонце, освітило розруїни за амфітеатром, покриті буйною зеленню і силюетами тополь та нацятковані то тут, то там білими домиками. Це не дозволяло мені забути, що я в Україні. Я відчула цілим серцем, що це моя земля, що довкола мої земляки співають мої тужливі пісні.

Полтавські села

Третього дня ми роз'їхалися по району, одні поїхали до Опішні, інші до Кобеляцького літературного музею, ще інші відвідали колгосп ім. Леніна й з радістю ствердили, що там має підтримку Селянська партія. Мені попало їхати до селища Велика Багачка. А там було й трохи традиційної „показухи", але було багато щирої гостинности.

Спершу, минувши славну Решитилівку, пристали в малому селі Поділ. Знову вітали нас хлібом і сіллю, знову давали квіти. Письменники, знаючи встановлені форми, помаршували під пам'ятник Леніна, а ми з австралійцями побачили прикрашений рушником портрет Шевченка й пішли туди скласти наші квіти. Цим інцидентом були так заскочені наші господарі, що кореспондент згадав про нього в „Літературній Україні". Вітала нас група школярів. Пробувала завести з ними розмову, вони говорили доброю українською мовою, були, однак, дуже несміливі.

Була там також і група літніх жінок, закутані від холоду грубими хустками. Вони мабуть чекали на весільний почот, який невдовзі мав сюди прибути. На стіні будинку (це, мабуть, була співальня) і на плоті подольчани розвісили свої вироби. З одного боку були прегарні старі вирізувані й вишивані сорочки, а з другого — сучасні не ткані, а якісь „вишивані" килими у пестрих кольорах.

Гостили нас варениками, гречаниками і всяким іншим добром, подаванним в розмальованих глечиках, мисках і макітрах.

Відвідали ми також кладовище, де похований кобзар Кушнерик. Ми вже повинні були догадатися, що нас чекає, коли побачили на нагробному камені напис:

Це не та Багачка
Із двома церквами
Це земля моя радянська
Сповнена піснями.

Біля могили грав бандурист. Зразу стало зрозумілим, що цей бідачисько „запрограмований" ще десь за Брежнєва, а може раніше. Співав першу пісню про мир, а потім про братній російський народ. Коли я його попросила заграти щось старинного, народного, він зовсім розгубився, а хтось з гурту, який біля нас зібрався, заявив, що у них інша програма. Так ми й не почули справжньої народної пісні, а шкода, бо довкола стояли старі похилі хрести й пах чебрець...

У Великій Багачці на головній широкій вулиці відбувався показ народного мистецтва, чи ярмарок, на якому майже нічого не продавали. Вулицею проходжувалися кілька груп старших жінок і співали прегарні старовинні народні пісні, особливо весільні. Вибивалися високі та сильні голоси „виводниць". Жінки були в традиційних строях, сорочках, у гарно вишитих чорночервоним взором, у темних спідницях й типових полтавських корсетках безрукавках. Я питала цих жінок, чи вчать вони цього співу молодих, вони запевняли, що так, я однак, ніде не чула, щоб молоді співали цих старинних пісень. Правду кажучи, на святі майже не було молоді, чи їм вже не цікаво. Десь грали троїсті музики, одна, чи дві пари оба танцювали. Можна було купити бублики, шашлик.

Закінчення буде.

ЗРІСТ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ, ЦЕ ОБОВ'ЯЗОК І ТУРБОТА НАС УСІХ!

Кожна організація, яка бажає рости і розвивати свою діяльність і яка дбає про свою майбутність, мусить постійно поповнювати ряди новими членами. Тому і УНСоюз від довгих років робить заходи, щоб згуртувати у себе якнайбільше число американських і канадських українців.

Найбільший тягар цієї так важної організаційної праці, яка є такою конечною для майбутнього нашої установи, несли від довгих років і дальше несуть наші відділові секретарі. За їхню відданість і труд Екзекутивний Комітет УНСоюзу складає їм щиру подяку.

Заразом Екзекутивний Комітет просить всіх конвенційних делеґатів та членів Управ Відділів включитися практично в організаційну працю. Це означає, що кожний з них повинен подбати, щоб члени його родини, знайомі і їхня рідня вступили у ряди членів нашої організації. За всіми інформаціями про 20 родів забезпечення, про висоту сум забезпечення можна звертатися до відділових секретарів, або прямо до Головної Канцелярії.

Подаємо список секретарів і організаторів, членів Клюбів Заслужених Союзовців та Будівничих УНСоюзу, які за першу половину 1990 року придбали по 10 або більше членів. Першуном є М. Кіґічак, Відділ 496-ий, Сієтл, Ваш., здобув 98 членів, забезпечених на суму 422,000 дол. Друге місце зайняв головний контролер Василь Пастушок, Відділ 231-ий, забезпечивши 39 членів, на суму 269, 000 дол. Головний Контролер Василь Дідюк приєднав 20 нових членів до Відділів 416, 401, 402 на загальну суму забезпечення 205,000 дол. По 14 членів придбали Марґарета Гентош. Відділ 305-ий, на суму 68,000 дол. та Й. Чабан, Відділ 242-ий, на суму 49,000 дол. Ольга Бережан, Відділ 114-ий, забезпечила 13 нових членів на суму 55,000 дол. По 11 членів приєднали Стефанія Федик, Відділ 292-ий, на суму 77,000 дол., П. Шевчук, Відділ 13-ий, на суму, 58,000 дол. та В. Семків, Відділ 379-ий, на суму 27,000 дол. Організатори, які приєднали по 10 нових членів це: Христина Фуґа-Ґербеги Відділ 269-ий на суму 50,000 дол., Ю. Котляр, Відділ 42-ий, на суму 42,000 дол., Б. Одежинський, Відділ 216-ий, на суму 37,000 дол., Т. Сливінський Відділ 59-ий, на суму 35,000 дол. та В. Варшона, Відділ 266-ий, на суму 32,000 дол.

Секретарі й організатори, члени Клюбу Відданих Союзівців, які від січня до кінця червня 1990 року приєднали від 5 до 9 нових членів у ряди УНСоюзу.

П.Ч.	Організатор	Відділ Ч.	Нові члени	Сума забезпечення	ОКРУГА
1.	А. Слюсарчук	174	9	$ 24,000	Дітройт
2.	Марія Гаравус	127	8	34,000	Баффало
3.	Р. Припхан	399	8	40,000	Чикаґо
4.	І. Геврик	445	8	28,000	Вінніпеґ
5.	Е. Матіяш	120	7	34,000	Піттсбурґ
6.	Катерина Назарк	183	7	48,000	Дітройт
7.	С. Приймак	217	7	29,000	Рочестер
8.	А. Маринюк	368	7	71,000	Необ'єднані Відділи
9.	П. Тарнавський	375	7	35,000	Філядельфія
10.	Ліліяна Заневич	441	7	35,000	Торонто
11.	Гелен Словік	7	6	22,000	Шамокін
12.	М. Турко	63	6	26,000	Піттсбурґ
13.	Т. Дуда	163	6	19,000	Філядельфія
14.	В. Білик	170	6	27,000	Джерзі Сити
15.	П. Аркотин	261	6	30,000	Філядельфія
16.	С. Островський	270	6	22,000	Джерзі Сити
17.	С. Віхар	292	6	24,000	Дітройт
18.	З. Голубець	358	6	85,000	Клівленд
19.	Катерина Панчишин	378	6	18,000	Філядельфія
20.	Ярослава Зорич	432	6	20,000	Торонто
21.	Олександра Дольницька	434	6	26,000	Монтреаль
22.	Текля Мороз	465	6	51,000	Монтреаль
23.	Стефанія Кочій	472	6	17,000	Чикаґо
24.	О. Ліневич	488	6	28,000	Необ'єднані Відділи
25.	І. Кунь	15	5	100,000	Балтимор
26.	Анна Гарас	47	5	17,000	Аллентавн
27.	Ольга Марущак	82	5	21,000	Дітройт
28.	Стефанія Гаврилюк	88	5	27,000	Трой
29.	В. Гладьо	161	5	37,000	Піттсбурґ
30.	П. Щерба	173	5	19,000	Філядельфія
31.	І. Пригода	200	5	23,000	Ню Йорк
32.	Анна Ремик	238	5	13,000	Бостон
33.	Данута Ясінська	287	5	36,000	Джерзі Сити
34.	Т. Фінів	350	5	23,000	Ню Гейвен
35.	Т. Шумилович	457	5	15,000	Ню Йорк
36.	Віра Баніт	473	5	13.000	Монтреаль

Коли мова про Округи, то з 31 Округ тільки одна Округа на проявляла активности в організаційній праці. Як окрема група необ'єднані Відділи призначену квоту виконали на 256 відсотків — це завдяки М. Кіґічакові, Відділ 496-ий, який розгорнув організаційну діяльність поміж новоприбулими іміґрантами з України в околицях Сієтл, Ваш. Наступне місце у виконанні організаційної квоти зайняла Округа Трой/Олбані виконавши свою квоту на 62 відсотки. За ними слідують Філядельфійська Округа з 59 відс. та Шамокін — Округа Твердого Вугілля з 58 відс. виконаної квоти.

Організаційні здобутки Округ УНСоюзу від січня до кінця червня 1990 року.

ПОРІВНЯННЯ

	1990 р.	з	1989 р.
Число Округ	31		31
Число Відділів	399		405
Приєднано нових членів	838		631
Загальна сума забезпечення	$4,545,000		$4,334,000
Пересічна сума забезпечення на особу.	$5,423		$6,868
Назначена квота	2,000		2,000
Виконана квота	42%		31%

П.Ч.	ОКРУГА	Нові члени у 1990 р.	Сума забезпечення	Назнач. квота	Виконана квота
1.	Філядельфія	129	$877,000	220	59%
2.	Чикаґо	68	243,000	155	44%
3.	Дітройт	53	262,000	115	46%
4.	Торонто	47	273,000	90	52%
5.	Ню Йорк	44	177,000	155	28%
6.	Піттсбурґ	41	189,000	100	41%
7.	Шамокін	41	168,000	70	58%
8.	Трой/Олбані	34	163,000	55	62%
9.	Джерзі Сити	24	120,000	75	32%
10.	Монтреаль	25	120,000	50	50%
11.	Ню Гейвен	23	82,000	60	38%
12.	Клівленд	20	185,000	90	22%
13.	Баффало	17	75,000	45	38%
14.	Аллентавн	15	60,000	50	30%
15.	Нюарк	15	50,000	90	17%
16.	Вілкс Беррі	14	77,000	35	40%
17.	Пассейк	13	53,000	30	43%
18.	Сиракюзи/Ютика	12	104,000	65	18%
19.	Рочестер	11	41,000	70	16%
20.	Балтимор	10	121,000	45	22%
21.	Ніяґара	10	119,000	45	22%
22.	Вінніпеґ	10	34,000	40	25%
23.	Перт Амбой	8	34,000	55	14%
24.	Бостон	8	24,000	30	27%
25.	Янґставн	6	29,000	30	20%
26.	Вунсакет	6	40,000	20	30%
27.	Ст. Луїс	4	118,000	10	40%
28.	Центральна	1	3,000	20	05%
29.	Міннеаполіс	1	3,000	20	05%
30.	Скрентон	—	—	15	—
31.	Необ'єднані Відділи в Америці	128	701,000	50	256%
	РАЗОМ:	838	4,545,000	2,000	

Назначену квоту цілого УНСоюзу виконано на 42 відсотки.

Гості з Києва і Львова — в Чикаґо

Д-р М. Клодницька-Процик приймає подарунок від ректора Львівського медичного інституту М. Павловського.

З ініціятиви та на запрошення Лікарського Товариства і НТШ в Чикаґо 26-го травня ц.р. в Культурному Осередку Тисячоліття відбулася цікава зустріч з гістьми з України: з Михайлом Павловським, хірургом — ректором Львівського медичного інституту, і з Миколою Сенченком — директором бібліотеки української Академії Наук з Києва.

Після баґатьох зустрічів минулої осени й першої половини ц.р., які були сповнені обговоренням біжучих подій в Україні, головно створення Руху, перед і виборча кампанія тощо, ця зустріч була дуже конкретна і торкалася Львівського медичного інституту та київської бібліотеки АН.

Першим виступив ректор М. Павловський. Він розповів, що в Україні є 14 вищих медичних шкіл-інститутів, Львів відрізняється — має всі можливі факультети зі своїми відділами, наприклад, педіятрія зі своїми відділами включно з дитячою стоматологією. У Львові є великий факультет для вдосконалення лікарів. Тепер Львівський медичний інституту має п'ять з половиною чисяч студентів, 82 професори, 450 кандидатів медичних наук і асистентів.

Львівський інститут розвинувся з Львівського університету. На думку ректора Павловського, вища школа мусить бути консервативною, стабільною. Недавня зустріч-конференція ректорів показала, як багато проблем до вирішування. Передовсім недостатнє фінансування, тільки 3 відсотки з бюджету призначаються на освіту і культуру. Після відвидин Колюмбійського університету для гостя зі Львова ясною стала велика різниця між системами навчання тут і в СССР. Коли студент мусить заплатити таку високу ціну за навчання (30 тисяч), то і його ставлення до студій мусить бути інше. Тут ректор — для репрезентації, там він мусить бути добрим господарником, а це нелегко.

Лікарі наші, сказав д-р Павловський, мусять присвячувати більше часу пацієнтам, щоб компенсувати брак відповідної апаратури. Навіть дуже ґрунтовні розмови з пацієнтом не дають певности в діяґнозуванні так, як відповідні апарати. Ми там на початку дороги. Без вільного ринку, без свободи виміни, без кориснішого фінансування науки і культури, нема що думати про поліпшення. Потім він розповідав про тривалість студій, проблему обов'язкової праці в колгоспах, чи на підприємствах, вартість яких дуже проблематична, як рівнож про скерування на практику. З цим великі проблеми, особливо для лікарів, що спеціялізувалися в ділянках стоматології й фармакології: у Львівській області обмаль місць і важко влаштуватися на працю. Є проєкт модернізувати навчання, щоб по одержанні диплому можна було рік працювати в інституті. Мова викладів: є україномовні групи і російськомовні. У Львові багато іноземних студентів, в тому числі з країн слабо розвинених, з ними треба більше працювати — великі різниці в рівнях навчання з середніх шкіл. Є нові зголошення на студії українців з Канади, з Польщі та інших країн.

Присутні цікавилися критеріями прийняття на студії, обов'язковими предметами екзаменів, про спеціялізацію лікарів, про відділення інституту від університету... Питання ставили д-ри Пилип Демус, Петро Моцюк, Павло Пундій, Василь Трухлий, Мирослав Коленський, мґр Галя Пачовська, яка закінчила фармакологію в повоєнному інституті. На власному прикладі, при нострифікації тут, переконалася, що Львівський медичний інститут, фармакологія, числиться тут високо.

Ректор Павловський розповів про початки інституту, про виведення його з університету. Львівський медичний інститут має право академії — не треба їздити до Москви по наукові титули. Відносно лікарського конґресу в Україні ректор Павловський сказав: „Конґрес буде початком доброї роботи. Ми дуже ждемо вас в Україні". Він це сказав у зворушливій хвилині, коли голова Лікарського Товариства д-р Марія Клодницька-Процик разом з д-ром Ахілем Хрептовським, поінформувала, що від імени Управи передають для Львівського медичного інституту комп'ютер ІБМ. Зворушений цим гість подарував господарям альбом київського мистецтва і косівську вишивку.

Другим виступив дир. Микола Сенченко. Він прибув, щоб запізнатися з модерним веденням бібліотек. Бібліотека Академії Наук в Києві вимагає праць в тому напрямку. Розпочав свою розповідь від 1918 року, від часу гетьмана Скоропадського, коли постала бібліотека. Тепер бібліотека має 12 мільйонів томів, понад 600 працівників і переживає своє друге відродження. Творяться нові відділи: „Розстріляне Відродження", Відділ закордонних наших співвітчизняників, постає потреба національної бібліографії й конечна комп'ютеризація. 15-го жовтня ц.р. буде святкування 375-річчя створення Братства, від якого постала Могилянська Академія. Є проєкт і йдуть старання, щоб на цьому місці створити Заповідник.

На запитання д-ра Павла Джуля про пожежу і втрати в 1964 році директор Сенченко відповів, що всі книжкові втрати доповнено. Дальше інформував, що є в пляні створити програму копій, особливо рідкісних примірників. Було зацікавлення, де знаходиться бібліотека Ярослава Мудрого. Тривають розшуки в Межигірському монастирі, що десь там замурована бібіотека.

Весь вечір проходив в дружній і інтелектуальній атмосфері.

Ірина Камінська

З жалем повідомляємо, що по довгій і тяжкій недузі упокоїлася в Бозі дня 6-го липня 1990 р. на 81-му році життя

диплoмована медсестра бл. п.

Стефанія Свистун

ПОХОРОН відбувся з похоронного заведення Музики в Чикаґо, Ілл. до собору свв. Володимира й Ольги, опісля на цвинтар св. о. Миколая, про що повідомлюють усіх знайомих

ДРУЗІ І ПРИЯТЕЛІ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що у понеділок, 16-го липня 1990 р. на 78-му році життя, по короткій недузі відійшла у Вічність наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ І ТЕТА

св. п.

ОЛЬГА БОЙЧУК з дому РИМАР

ПАНАХИДА в четвер, 19-го липня 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Regan & Denny, Quaker Rd., Queensbury, N.Y.

ПОХОРОН — Свята Літургія і Панахида в п'ятницю, 20-го липня 1990 р. о год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві св. Миколая у Watervliet, N.Y., звідкіля Тлінні Останки будуть перевезені на цвинтар св. Миколая.

Горем прибиті:

син — ІГОР з дружиною ОЛЬҐОЮ
внуки — МАРКО І ХРИСТЯ
правнуки — ПЕТРО І АЛЕКСАНДРА
син — д-р ЗЕНКО з дружиною ЄЛИСАВЕТОЮ
внуки — АНДРІЙ, ПАТРИСІЯ І АНДЖЕЛА
син — ОРЕСТ з дружиною МАРІЙКОЮ
внуки — АДРІЯНА, ЛАРИСА І ЛІДА
сестрінка — ЛІДА ЗАВАДОВИЧ з мужем ЗЕНКОМ
ВЛОДКА КОЦЮРКО з мужем МИХАЙЛОМ
та ближча і дальша Родина в Америці й Арґентині

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас несподівано на 66-ім році життя наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

св. п.

ЕВГЕН БОГДАН ВЕСОЛОВСЬКИЙ

в суботу, 23-го червня 1990 р. Б., в день Свята Сострадання Пресвятої Богородиці.

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Всеч. Отцям Левові і Лаврентієви, ЧСВВ за уділення останіх Найсвятіших Тайн Покійному, за відправи в похоронному заведенні П. Яреми і в церкві та на цвинтарі, за зворушливі прощальні проповіді і підтримання нас на душі в цей тяжкий час. Особливо дякуємо нашій дорогій Мілі Ройовській за підтримку, поміч матеріяльну і душевну, молитви, Служби Божі та участь в похоронних відправах і на цвинтарі. Дякуємо щиро Колеґам Покійного за молитви, Служби Божі, участь у відправах і за зворушливе пращальне слово Процикові, а всім Приятелям і Знайомим за участь у відправах, молитви і Служби Божі.

Нехай Милосердний Господь заплатить Вам усім сторицею, а бл. п. Евгенові Богданові нехай дасть Царство Небесне.

Вічна Йому Пам'ять!

В глибокому смутку
дружина ОЛЬГА з дітьми і внуками

•

В сороковий день по смерти відправиться Заупокійна Служба Божа за Евгена Богдана в Бразилії дня 2-го серпня 1990 р. Б.

У глибокому смутку повідомляємо, що в суботу, 30-го червня 1990 р. на 81-му році життя в Каліфорнії в своїй хаті, по довгій і тяжкій недузі помер,

Найдорожчий ЧОЛОВІК, БРАТ І ВІТЧИМ

бл. п.

Андрій Василенко

Уроджений на Полтавщині.

ПОХОРОН відбувся в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. Тіло Покійного спочило на місцевім православнім цвинтарі.

Залишені у смутку:

дружина — АННА ВАСИЛЕНКО в Каліфорнії, Л. А.
сестра — МІЛЯ ПЕТРЕНКО з родиною, Клівленд, Огайо
пасербиця — МАРІЯ ПОБИВАЙЛО з родиною Клівленд, Огайо
дві сестри з родинами в Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 17-го липня 1990 р. у Ню Йорку, відійшла від нас у Вічність на 91-му році життя наша Дорога МАМА І БАБУНЯ

бл. п. мґр філос.

Марія Дихдалевичева зі Нісевичів-Добрянських

ур. в селі Коростенко біля Устрік Долішних на Лемківщині.

ПАРАСТАС в четвер, 19-го липня 1990 р. о год. 7 30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — Свята Літургія і Панахида в п'ятницю, 20-го липня о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвитар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила у глибокому смутку:

доньку — ОЛЬГУ з чоловіком РАЛЬФОМ
внуків — МАРКА, МІРКУ І ДІДІ

Пам'ять про Неї і любов завжди будуть жити в наших серцях.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

•

Замість квітів прохаємо складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими та Членами ОМУС-у, що дня 11-го липня 1990 р., ненадійно відійшла у Вічність на 89-му р. трудолюбивого життя наша Дорога СВОЯЧКА

св. п.

Лєна Бенцаль-Карп'як уроджена Сівницька

визначна артистка-співачка українських сталих і об'їздових театрів та Львівського Оперного Театру, основниця та активна членка 16-го Відділу СУА в Міннеаполісі, Мінн., членка церковного хору та церковних і світських організацій, режисерка аматорського гуртка та неструджена виховниця молоді в Міннеаполісі, Мінн.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 16-го липня 1990 р. о год. 9-ій рано з української католицької церкви св. Константина на цвинтар Воскресення у Міннеаполісі, Мінн.

Залишені в смутку:

НАДЯ БЕНЦАЛЬ зі сином ІГОРЕМ у Німеччині
ОЛЕНА М. КАРП'ЯК
Племінники і Племінниці

•

Замість квітів просимо жертвувати на Фонд Допомоги Жертвам Чорнобиля.

В Гантері починається програма концертів

Літні вакації для більшости людей — час на відпочинок, на читання легкозмістовних книжок, час зазнавати втіхи від перебування на природі. Літні вакації також час позбавитися всіх повсякденних турбот,гамору міста, робочих проблем.

Саме такий стан фізичного і душевного спокою найбільше сприяє чутливому сприйняттю різних видів українського мистецтва, серед них музики, співу, народних мистецтв. А де краще ознайомитися з найкращими виразниками нашої культури, як в карпатоподібних Кетскильських горах. Центр української культури в Гантері під керівництвом композитора Ігоря Соневицького пропонує „вакаційникам" серію концертів клясичної музики, яка складається з самостійних речиталів світової слави українських митців-віртуозів: піяніста Олександра Слободяника (18-го серпня) та скрипаля Олега Криси (25-го серпня). Перший раз перед українською публікою в Гражді в Гантері виступить видатний смичковий квартет імени Леонтовича з Києва (21-го липня) о годині 3-ій по полудні і камерний ансамбль під керівництвом Томи Гринькова (12-го серпня), а 28-го липня — піяністка Юліяна Осінчук.

Серію серпневих концертів розпочне співачка-сопрано В. Черни, яка під акомпаньямент піяністки Орисі Цибрівської з Мюнхену ознайомить глядачів з цікавим репертуаром.

На спеціяльне запрошення Центру Української культури в Гантері в Ґражді виступить з концертом молодий київський піяніст Володимир Винницький, лавреат міжнародного конкурсу імени М. Лонґ і Ж. Тібо в Парижі. Цей незвичайний концерт відбудеться 1-го вересня.

Програму цьогорічного доброчинного концерту в неділю, 26-го серпня, о годині 3-ій по полудні виповнить світової слави український співак Павло Плішка.

Крім серії клясичних концертів центр української культури в Гантері також влаштовує літні курси народного мистецтва, серед них курси писання писанок, кераміки, роблення ґерданів, вишивання, співу народних пісень, гри на бандурі, народних танків і особливо популярного — печення традиційного українського печива: короваю, паски, бабки і т. д. Ці одно- і двотижневі курси відбуватимуться в серпні.

Але і на цьому не кінець літній діяльности Центру української культури в Гантері. Відвідувачі Ґражди матимуть нагоду побачити виставку народного мистецтва, яка цього року складається з близько сорока обрядових рушників з різних районів України. В програмі відкриття цієї виставки візьме, м. ін.,участь вокально-інструментальний ансамбль, який виконує низку українських народних пісень.

Чи не найпопулярнішою імпрезою центру української культури є щорічний показ моди, який в минулих роках приваблював понад сотню глядачів. Цього року в неділю, 15-го серпня, о годині 3-ій по полудні відбудеться показ моди під назвою „Українські народні традиції в сучасному одязі". Близько п'ятнадцять молодих дівчат моделюватимуть одяг, в якому помітно вплив традиційних українських мотивів. Крім того, присутні на цьогорічному показі моди матимуть нагоду побачити унікальну колекцію жіночого одягу мисткині-дізайнера зі Львова Іри Ганкевич.

В рамках такої різноманітної програми усі — старші, молодь, діти — знайдуть щось цікавого, навчаться чогось нового, побачать традиційне в новому, незвичному світлі. Чи не на те і літо, щоб мати нові переживання, які можна з насолодою згадувати протягом всього року?

Точнішу інформацію про літню програму Центру української культури в Гантері можна одержати, телефонуючи на число (518)989-6479, або звернутись листовно на адресу: Music and Art Center of Greene County, P. O. Box 20,Jewett, New York 12444.

Н. Н

Л. Молодожанин — шостий в залі Слави

П'ять років тому у столиці Манітоби, Вінніпезі, відкрилася престижева Заля Слави. До неї вводять кожного року двох найвидатніших громадян тієї провінції. Були роки, коли таких не знаходили. Досі в Залі Слави — п'ять найвидатніших, менш-більш по одному на кожний рік її дії.

Цього року, тільки кілька тижнів тому, ввели в Залю Слави у Вінніпезі шостого й сьомого з таких,авторитет про яких немає ніякого сумніву, — і шостим став наш славетний мистець-скульптор Леонід Молодожанин, загальновідомий культурній еліті як Лео Мол. З тієї нагоди канадська преса надрукувала свої повідомлення, переважно з портретом нашого земляка, підкреслюючи, що він — світової слави скульптор, творець великих пам'ятників в Америці й Европі. В одному тільки Вінніпезі кілька їх, у тому числі й королеви Єлисавети, та ряд погрудь у ґалеріях і престижевих будівлях. Українцям не треба пригадувати, що Л. Молодожанинові завдячуємо пам'ятники Т. Шевченкові в таких столицях як Вашінгтон чи Буенос Айрес,ряд пам'ятників св. Володимира з нагоди 1000-ліття Хрещення України та неперевершені вітражі (м. ін. у катедрі свв. Володимира й Ольги у Вінніпезі). Відомий він теж як видатний маляр, мозаїст та графік. Безліч грамот і дипломів, почесних членств та медалів (у тому числі й Шевченківська КУК) супроводили творчу діяльність Л. Молодожанина. Торік університет Манітоби відзначив його на окремій сесії почесним докторатом.

Неймовірно працьовитий і творчий, люблений і шанований за свою ввічливість та скромність, Л. Молодожанин створив біля своєї хати у Вінніпезі справжній скульптурний парк із копій своїх великих різьб, а останнім часом зробив собі ще ім'я тим, що запропонував містові Вінніпеґ дарунок з цього славетного „парку". На жаль, місто просто не знайшло відповідного місця, щоб цей „парк" достойно та репрезентативно приміститн.

Леонід Молодожанин увійшов шостим у вінніпезьку Залю Слави. Залі Слави дав початок перший українець, відомий та довголітній мер міста Степан Дзюба.

А. Курдидик

Відбулись...

(Закінчення зі стор. 1)

життя на 32-ій Конвенції УНС в Балтиморі, треба поширити і не обмежувати його тільки до Головної Канцелярії УНС, але дати змогу також Округам зайнятися його ростом. Усі погодились, що видання УНС, а зокрема „Свобода" і „Український Тижневик", будуть активно підтримувати фонд і публікувати матеріяли з ним пов'язані, включно до поміщення списків і сумпожертв, які напливатимуть.

Окрему точку обговорення становили справи організаційні, тобто придбання нових членів. У цій справі обидва видання можуть і повинні допомогти Головному Урядові і членам-організаторам, зокрема секретарям, здобувати якнайбільше проспектів, яким дуже часто треба пояснити, яке велике значення має членство в УНС. У. Дячук запропонувала декілька конкретних способів організування членства, наприклад, серед стипендистів УНС, на Союзівці тощо.

І. Флис, мол. заявив, що на Союзівці потрібно збільшити число більших поважніших імпрез — весіль, з'їздів, зустрічей тощо, тим більше, що відновлена і розбудована Союзівка має більші можливості задовільнити кожного.

Виникла також нова ідея на нарадах друкувати місячні бюлетені з різною інформацією, якою мали б користуватися Округи і секретарі. Крім того У. Дячук видвигнула справу можливости друкувати в Канаді і для Канади окреме видання „Українського Тижневика", де є багато членства, але немає ані одного видання УНС. Радіоавдиції були також проблемою дискусії, в ЗСА і Канаді.

Перша зустріч закінчилася обіцянкою близької співпраці між членами Екзекутивного Комітету і керівниками департаментів.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Відбулися 33-ті відбиванкові першості УСЦАК

В суботу, 26 травня, заходами Спортового Товариства „Україна" — Торонто відбувся 33-ій відбиванковий турнір, присвячений пам'яті Володимира Ігнатовича, який відійшов від нас у вічність в грудні минулого року.

В підготові відбиванкових першостей СТ „Україна" перебрало на себе проведення турніру, обрано Організаційний Комітет в складі: Борис Гуль, Дарка Горинь-Стерджіо, Остап Стецьків, Павло Келембер, Володимир Сточанський, Юрій Дроздовський, Лев Дичковський, голова УСЦАК на Канаду Ярослав Коваль, і Провід СТ „Україна".

Провідники турніру: Володимир Роздольський, Юрій Спольський і Ігор Матла. Лікар турніру д-р Олесь Соханівський.

Турнір відбувся в Ню Йорк університеті, а гостина в готелі Бест Вестерн Сансет Ін, власниками якого є подружжя Дозорські.

Зголосилися і взяли участь в турнірі клюби з Америки і Канади.

Америка: „Чорноморці" — Ню Джерзі, „Тризуб" — Філядельфія, Український Відбиванковий Клюб Мінесота, Український Культурний Центр — Дітройт, дві мужеські і одна жіноча дружини, Чикаґо „Леви", Український Спортовий Клюб Ню Йорк, жінки — Спортовий Клюб „Львів" Клівленд — Огайо, „Леви" Чикаґо, дві дружини УСВТ „Чорноморська Січ" — жіноча і чоловіків.

Канада: „Чота Крилатих" Вінніпеґ, СТ „Україна Торонто три мужеські і одна жіноча дружини.

Як бачимо, в турнірі взяли участь 12 мужеських і п'ять жіночих команд в числі 147 осіб. До цього треба додати ще провідників і опікунів окремих клюбів та глядачів, то під час змагів було біля 300 присутніх осіб.

Турнір відкрив голова Комісії Борис Гуль, привітавши присутніх змагунів та змагунок, провідників та гостей, і представив почесного голову УСЦАК Романа Куціля, голову Делеґатури на Канаду Ярослава Коваля, головного суддю Володимира Сточанського, Дарку Горинь-Стерджіо, члена УСЦАК В. Кізиму, Остапа Стецькова і голову СТ „Україна" Торонто Ярослава Фенина.

Турнір почато о годині 9-ій ранку, а закінчено фіналом о годині 7-ій вечора. Турнір поділено на дві групи чоловіків і одну групу жінок.

З приємністю треба підкреслити, що не було жодних спірних питань чи непорозумінь, а гри проходили в дружньо-гармонійній атмосфері на високому рівні. Судді були професійної кляси.

Перше місце серед чоловіків завоювали „Чорноморці" — Ню Джерзі, друге місце „Україна" — Торонто число І, а третє місце Мінесота.

В жіночій групі переможцями вийшли: „Львів" — Клівленд, друге місце „Леви" — Чикаґо, а третє „Чорноморська Січ" — Ню арк.

Судді і верифікаційна комісія вибрали найкращого змагуна турніру Олександра Олексюка — „Леви" Чикаґо і найкращу змагунку Арету Ґолембйовську „Львів" — Клівленд. Увечорі відбувся бенкет в готелі Бест Вестерн Сан Сет Ін, а після вечері вручено переможцям трофеї і медалі.

Програмою вечора провадив голова СТ „Україна", Торонто, Ярослав Фенин. Відкриваючи вечеру він привітав Нусю Ігнатович, дітей, родину і всіх присутніх, попросив, щоб вставанням з місць одно-хвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять Володимира Ігнатовича, що відійшов від нас у засвіти.

Присутній на бенкеті зять Ігнатович о. Тарас Дусановський поблагословив трапезу і побажав присутнім смачного.

В міжчасі Ярослав Фенин представив паню Ігнатович з дітьми і родиною, почесного голову УСЦАК Романа Куціля, члена УСЦАК В. Кізиму, голову делеґатури УСЦАК на Канаду Ярослава Коваля, голову КУК Відділ Торонто Ярослава Соколика, і всіх присутніх, які звеличали наш бенкет.

Привіти з нагоди турніру і прийняття зложили: Ярослав Соколик, Ярослав Коваль і Роман Куціль.

Приступлено до вручення нагород. Першенство мали жінки. Отець Тарас Дусановський вручив бронзові медалі команді „Чорноморська Січ" за здобуття 3-го місця. Син пані Ігнатович — Юрій вручив срібні медалі „Левам" з Чикаґо, а переходовий трофей, уфундований СТ „Україна" Торонто в пам'ять Володимира Ігнатовича і трофей за здобуття першого місця, здобули „Львів'янки" з Клівленду, вручала Нуся Ігнатович. Перед врученням трофеїв Н.Ігнатович в зворушливому слові подякувала організаторам і учасникам за звеличення її покійного чоловіка Володимира, який жив і працював для добра і розвитку тіловиховання. Присутні вставанням з місць вислухали зворушливі слова, а по закінченні нагородили Н. Ігнатович рясними оплесками.

Переходовий трофей після п'яти років перейде на власність тому клюбові, де жіноча команда стане найбільше разів першуном відбиванкових турнірів УСЦАК.

Нагороди для чоловіків вручали: за третє місце, яке здобула Мінесота, медалі вручав гол. КУК Ярослав Соколик, за друге місце команді „Україна" Торонто вручав гол. делеґатури Ярослав Коваль, а команді „Чорноморці" Ню Джерзі за здобуття першого місця трофей вручав Роман Куціль.

Трофеї для найкращого змагуна Олександра Олексюка і для найкращої змагунки Арети Ґомелбйовської вручав головний суддя турніру Володимир Сточанський. Олександер Олексюк з Чикаґо, а Арета Ґолембйовська з Клівленду.

На закінчення програми вечора Ярослав Фенин, дякуючи учасникам змагів першостей і всім присутнім на бенкеті закликав до всестороннього плекання фізичного виховання, бо в парі з духовним розвитком нашої доростаючої молоді повинно йти і її фізичне виховання. У вияві духових вартостей молоді мусить бути гарне, сильне і здорове тіло українського юнака чи юначки, досконалою структурою для плекання всіх вартостей людини. Працюймо над собою і будьмо горді за своє національне походження. Пам'ятаймо якого ми роду!

Ярослав Фенин

Лист...

(Закінчення зі стор. 2)

дістав змогу висловити свої думки з приводу Комуністичної партії — і заговорив про ці несимпатичні йому матерії відкрито, не ховаючись. Але я не певен, що заговорив на повний голос. Він говорить стримано, скромно. Бо якби український народ притягнув комуністів до відповідальности за всі їхні злочини, це був би новий Нюрнберґ.

Щодо загрози „вжити рішучих заходів", то проти кого ж саме — проти виборців, які не захотіли голосувати за комуністів? Чи не занадто? То ж є народ, який встав з колін — і це вже, панове, назавжди!

ЗАБАГАТО НА ТРИ ЗЕРА

В репортажі О. Кузьмович п. н. „Мрія, що залишилася лише мрією", який появився у „Свободі" з 12-го липня, надруковано непотрібні три зера при означенні кількости пального, що його вантажний літак „Мрія" може набрати. Має бути 280 тонн і 120 тонн. — Ред.